

Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT) atliko korupcijos rizikos analizę įmonių valdymo, priežiūros ir kontrolės veiklos procesuose Ukmergės, Šalčininkų ir Širvintų rajonų savivaldybėse. Analizės metu nustatyta, kad nepakankamai vertinama informacija apie asmenų, pretenduojančių į nepriklausomus valdybų narius, ryšius su įmone ar savivaldybės administracija, neužtikrinamos skaidrios nepriklausomų audito įmonių parinkimo procedūros, o įmonių vadovų paskyrimas be konkursų didina nepotizmo rizikas.

Šiuo metu Akcinių bendrovių įstatyme nenumatyta pareiga savivaldybės valdomų įmonių vadovus į pareigas priimti konkurso būdu, todėl savivaldybės gali paskirti įmonių vadovus be konkursų, o tai lemia nepotizmo rizikas – susijusių asmenų protegavimą. Taip pat nustatyta atvejų, kai nesilaikyta minėtame įstatyme nustatyto maksimalaus dviejų kadencijų limito, Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytų personalo patikimumo užtikrinimo reikalavimų. Ši informacija vertinimui pateikta savivaldybėms, kuriose atlikta korupcijos rizikos analizė.

Kolegialūs savivaldybių valdomų įmonių valdymo organai (valdybos) svarsto ir priima sprendimus dėl strateginių įmonės veiklos klausimų, analizuoja ir vertina įmonės veiklą, renka ir atšaukia įmonės vadovą ir kt. Atsižvelgiant į jų sprendimų reikšmingumą, sudarant valdybas yra nepakankamai vertinama informacija apie pretendentų į nepriklausomus narius ryšius su įmone ar savivaldybe, galinčius kelti abejonių dėl jų nepriklausomumo ir nešališkumo. Taip pat neatskiriamos paskirtų priklausomų valdybos narių funkcijos, kai valdybos nario tiesioginės pareigos savivaldybėje yra susijusios su įmonės veiklos priežiūra ir kontrole.

Atliktos analizės metu nustatyta, kad savivaldybės, įsigydamos prekes, paslaugas bei darbus, galimai sudaro palankias sąlygas jų valdomoms įmonėms laimėti viešuosius pirkimus, taip pat sudaromi vidaus sandoriai, nors reikiamos paslaugos galėtų būti įsigyjamose konkurencingų procedūrų būdu. Informacija apie Ukmergės ir Šalčininkų rajonų savivaldybių sudarytus vidaus sandorius, galimai neatitinkančius teisės aktų reikalavimų, pagal kompetenciją perduota Viešųjų pirkimų tarnybai. Be to, savivaldybių įmonės nesiekia kuo daugiau mažos vertės (iki 145 000 Eur be PVM) pirkimų vykdyti viešais būdais, o dažniau pasirenka vykdyti neskelbiamų pirkimų būdu.

STT korupcijos prevencijos pareigūnų vertinimu, neužtikrinamos skaidrios nepriklausomų audito įmonių parinkimo procedūros, dažnai audito paslaugų pirkimus laimi tos pačios įmonės. Savivaldybių administracijų direktoriai bei visuotiniai akcininkų susirinkimai nevertina ir tik formaliai patvirtina įmonių sprendimus dėl audito įmonių parinkimo.

Rekomendacinio pobūdžio pasiūlymai dėl nustatytų korupcijos rizikų pateikti savivaldybėms, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, kitiems subjektams. Šios institucijos per 3 mėnesius turi viešai paskelbti, kaip atsižvelgta ar numatoma atsižvelgti į STT pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Apie Ekonomikos ir inovacijų ministerijai pateiktą rekomendacinio pobūdžio pasiūlymą inicijuoti Akcinių bendrovių įstatymo nuostatų, reglamentuojančių savivaldybių (ir valstybės) bendrovių vadovų atrankos ir skyrimo tvarką, pakeitimus, numatant įmonių vadovų priėmimą į pareigas konkurso būdu, šio pasiūlymo svarbą bei jo teikimo motyvus informuota ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Korupcijos rizikos analizę rasite [čia](#).

